PADANGSCH NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

1860. **ZATURDAG, 18 AUGUSTUS.** **No. 33.**

Hoofd-Bureau te *Padang* bij *R. H. van Wijk Rzn.* Te *Batavia* bij *H. M. van Dorp.* Agent voor de Padangsche Bovenlanden *O. E. Hansen Jr.* te *Padang-Pandjang.*

Prijs per halfjaar voor PADANG	f 7.50	De prijs der Advertentien is f 1.– voor 10 woorden.	
„ „ „ „ SUMATRA	„ 10,00	Bij herhaling betaalt men de helft.	
„ „ „ „ JAVA	„ 12.50	Behalve het Zegel voor den Lande.	
„ „ „ „ NEDERLAND	„ 15,00	*Brieven franco.*	

3c. 'SGRAVENHAGE.

(*Vervolg en Slot van No. 32.*)

Zoo donker als voor drie eeuwen eene nacht in Europa op straat was, zoo donker is het nog op Padang tegenwoordig. Men kan zich hier moeijelijk een denkbeeld maken van de zoo schitterend verlichte straten van onze Europesche hoofdsteden, en hoewel men hier dan ook niet, even als in vroegere dagen in Nederland »een nachtwacht met een lantaarn en een scherpe partisaan» door de straten behoeft te laten loopen om » wanneer de maan niet scheen » te roepen »» *Een lantaarn en een heele kaars*, »» om straatverlichting te krijgen, wordt de behoefte aan straatverlichting echter niet minder gevoeld.

Wij gelooven zelfs dat thans, *even als toen*, eene dergelijke straatverlichting voor Padangs bewoners lastig en onaangenaam zoude wezen en dat zij thans, *even als toen*, ook liever eene kleine som betalen willen om zich van die verpligting vrij te koopen en dan het bestuur, op kosten van die gezamentlijke burgerij, te laten zorgen voor de straatverlichting, die, dat in het groot doende, hetzij bij aanneming of anderzints, het dan ook op de goedkoopste wijze kan doen.

Als eerste gevolg, wel mogen wij zeggen heilrijk gevolg, zullen dieven roovers en moordenaars, thans *even als toen* het lichtschuwende, de verlichte buurten en wegen moeten verlaten en naar buiten wijken, van waar eene goede politie ze echter ook spoedig verdrijven kan.

Moge spoedig een lantaarnopsteker, DES NOODS met eene ladder, oliekan, lampje, en lampenpitten des daags zijne lantaarns poetsende, geen ongewoon verschijnsel op Padang zijn, en hij des avonds tegen den paal klimmende, een licht opstekende verlichting verspreidende, welkome bode zijn, en tevens voorlooper en sijmbool zijn van toenemende ook intellectueele verlichting, wij eindigen deze beschouwing over straatverlichting door de mededeeling van het volgende uit de Engelsche dagbladen.

— Sedert eenigen tijd ziet men op de nieuwe Westminsterbrug te London, des avonds, het zoogenaamde « *lime*-licht (ongebluscht kalklicht) dat bij uitstek schitterend is, zoodat er in plaats van dertig lantaarns thans slechts tien noodig zijn. Professor Faraday beweert, dat het licht op een afstand van 31 uren (95 Eng. mijlen, gezien kan worden, en men zag het werkelijk op de Knock-Loyd in Schotland, toen het op de Ben Lomond, die 90 à 100 Eng. mijlen verder ligt, ontstoken was. Een enkele vlam of pit van middelmatige grootte staat gelijk met 40 argands of 80 zoogenaamde vischstaart-gaspitten en met 400 waskaarsen. Vier kubiek voeten van het lime-licht worden gelijk geacht met 400 voeten gewoon gas. Het licht wordt voortgebragt door de ontbranding van den kalk onder de groote hitte die de vlam van oxygeen en hydrogeen gas te weeg brengt. Een toevoer van gewoon gas (in plaats van zuiver hydrogeen) loopt door eene pijp en een toevoer van oxygeen door eene andere, beiden bevestigd aan verschillende gasbuizen. Deze pijpen vereenigen zich nabij de lamp en de gasstoffen loopen gezamenlijk door een gebogen pijpje of brander naar de pit der lamp, welke pit bestaat uit een klomp kalk, die door een stuk metaal boven den mond van den gebogen brander wordt gehouden. Bij het aansteken van de lamp wordt eerst de stroom van hydrogeen op den kalk gerigt, hetgeen een bleek geel vlammetje voortbrengt. Weinige sekonden later wordt de vlam donkerrood door de ontbranding van het metaal-calcium, ten gevolge van de groote hitte van de hydrogeenvlam. Alsdan wordt oxygeen aangedraaid en dadelijk verkrijgt men het schitterende witte licht, dat aanhoudt zoo lang de klomp kalk duurt. Een werktuig als dat eener klok doet dien klomp, naarmate hij verteert, rijzen. Dit licht is, met inachtneming van gewone zorg, niet gevaarlijk en niet kostbaar.

Padang, den 17 Augustus 1860.

— Men schrijft ons van *Paia Koemboe*, dd. 10 dezer.

Wij hebben het hier voor eenige dagen geleden mooi te stellen gehad met de dolle honden. Een man die op de steenbakkerij werkte, werd voor ruim eene maand geleden, door zijnen hond aan den voorsten vinger gebeten. Na verloop van circa 27 dagen begon hij aan die vinger pijn te gevoelen, welke echter zijn arm opging en zich op de borst en hals zette, hierop kreeg hij vlagen van watervrees en was binnen de 24 uren dood.

Ook zijn er reeds karbouwen, paarden en djawies, die door dolle honden gebeten werden, dol geworden. In de laatste drie dagen is het echter wat verminderd.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLAND.

Men leest in de *Leydsche Courant:* „Dat alle verandering juist niet altijd verbetering is, blijkt weder uit het volgende: Wijle de heer J. Prinsep F. R. S. had in der tijd in het *Journal of the Asiatic Society of Bengal* een aantal belangrijke verhandelingen met platen uitgegeven over de oudheden en munten van Indie. Deze verhandelingen waren in Europa steeds zeldzaam en sommige van haar in den laatsten tijd geheel niet meer verkrijgbaar. De beroemde kenner van Oud-Indie, Edward Thomas, lid van de aziatische genootschappen te Calcutta,

Londen en Parijs, kwam op het denkbeeld om die verhandelingen in twee zware oktavo-deelen te vereenigen en met aanteekeningen te voorzien. Met hunne gewone bereidwilligheid teekenden de voormalige direkteuren der engelsche oost-indische kompagnie voor 100 exemplaren in, ten einde die, gelijk zij ook dikwerf vroeger met wetenschappelijke werken gedaan hadden, grootendeels uit te deelen aan de voornaamste boekerijen en hoogescholen van het vasteland. Inmiddels ging het bestuur over Indie aan de engelsche kroon over. De heer Thomas deed het voorstel, om van zijn kortelings verschenen werk ook een exemplaar aan de Leijdsche hoogeschool te zenden. *Het werd* (misschien om den berooiden toestand der indische schatkist) *geweigerd*. Dezer dagen zond de geleerde schrijver, als erkentenis van bewezene diensten ter vermeerdering van een nieuw ondernomen muntwerk, een exemplaar aan den direkteur van het munt- en penningkabinet onzer hoogeschool. Het werk draagt tot titel: *Essays on Indian Antiquities, historic, numismatic and palaeographic*, en bevat niet minder dan *zes-en-veertig* platen.

Het bevestigt zich, dat alle mogendheden een weigerend antwoord gegeven hebben op het verzoek van den koning van Napels, om hem tegen zijne oproerige onderdanen en Garibaldi te helpen; keizer Napoleon weigerde, met de bijvoeging, dat eene tusschenkomst alleen tusschen twee mogendheden plaats kan hebben en niet tusschen eene erkende regering en een revolutionair bewind.

Naar luid van verschillende berigten uit Turin, kan men eerstdaags het vertrek van den Napelschen gezant aldaar te gemoet zien. Hij moet reeds zijne equipage verkocht hebben. Zonder zijne verzoenende houding, aldus wordt er bij gevoegd, zou men reeds lang de diplomatieke betrekkingen tusschen de regeringen van Sardinie en Napels afgebroken hebben gezien.

Van eene gewoonlijk goed onderrigte zijde, zijn wij in staat gesteld mede te deelen, dat op dezen oogenblik te Weenen heimelijk onderhandeld wordt over den verkoop van Venetie aan Sardinie. Oostenrijk verlangt daarvoor 500 millioen. Het berigt is ongetwijfeld van groot belang. Mogt men het over den koopprijs eens worden, dan zou Oostenrijk stellig in kracht winnen. Het zal dan niet langer noodig hebben door het onderhouden van een groot leger, eene bezitting aan zich te verbinden, welke die heerschappij met weerzin draagt; het zal aan eene aanhoudende bron van bedreigingen en gevaren voor goed een einde maken; het zal zijn leger aanzienlijk kunnen verminderen, en door die besparing, gepaard aan het erlangen der koopsom, de herstelling zijner geschokte finantien met goed gevolg kunnen ondernemen, en eindelijk zal het al zijne aandacht en krachten kunnen wijden aan de ontwikkeling en bevrediging der overige onder zijne heerschappij staande landen. Wij kunnen dus gerust zeggen, dat Oostenrijk aan zich zelf en aan geheel Europa eene weldaad zou bewijzen, indien het zich omtrent den koopprijs met Sardinie verstond.

In de Deensch-Duitsche kwestie is eene nieuwe nota het reeds groote aantal diplomatieke documenten komen vermeerderen; zij is door de Deensche regering aan het Berlijnsche kabinet gezonden, en behelst in zeer gematigde maar toch krachtige bewoordingen, een nieuw protest tegen elke vreemde inmenging in de betrekkingen tusschen den Deenschen staat en een zijner provincien (Sleeswijk), die niet, als Holstein, een deel is van den Duitschen bond, en tegen elken inbreuk op 's lands onafhankelijkheid. In verband daarmede, wordt door sommigen het gerucht gebragt, betreffende een voorgenomen onderhoud tusschen de twee Scandinavische vorsten. Naar men zegt, zullen koning Frederik van Denemarken en koning Karel van Zweden en Noorwegen elkander op de vesting Kronborg, nabij de Sond, ontmoeten, en zou koning Karel verzocht hebben van alle plegtige ontvangst verschoond te blijven, en zelfs een groot diner ten hove hebben afgeslagen. Na den Zweedschen souverein te Kronborg ten bezoeke te hebben ontvangen, zal de koning van Denemarken zich naar het hoofdkwartier des Zweedschen legers begeven en de zomermanoeuvres dier troepen bijwonen, tegen de tweede helft van Junij onder leiding van Karel XV te houden; eerst na dit uitstapje wordt koning Frederik VI in Sleeswijk verwacht.

De Zweedsche regering heeft eindelijk in den landdag eene wet weten door te drijven, krachtens welke afgeschaft worden de straffen, waarmede in Zweden diegenen bedreigd werden, die de godsdienst van den staat verlaten.

Tegelijk met het berigt dat de keizer van Marokko het vredestractaat met Spanje definitief geteekend heeft, melden verscheidene bladen dat de Spaansche regering op de vermeerdering van de getalsterkte van haar leger tot 200,000 man bedacht is, van welke strijdmagt 20,000 op de Balearische eilanden garnizoen zouden houden. Koningin Isabella moet, naar het schijnt, vreezen, dat die eilanden eventueel door de inlijvingskoorts — de annexiemanie — aangetast worden: Portugal oordeelt echter anders over dezen aan Spanje toegedichten maatregel, en houdt het kabinet van Madrid verdacht een begeerig oog op Lissabon te hebben geworpen.

— Voor eene familie te Berlijn zijn de spelden al zeer noodlottig geworden. Eenigen jaren geleden namelijk, werd het hoofd des gezins éénoogig doordien bij zich willende afdroogen, een speld in het oog voelde dringen, die in den handdoek verborgen was. De oudste zoon werd in den strijd van 1848 door een schot getroffen, welks lading niet uit een kogel, maar uit een blikken pennen doosje met spelden gevuld, bestond; hij werd in den onderbuik gekwetst en na smartelijk lijden overleed bij aan de gevolgen. In de vorige week zat dezelfde familie aan tafel, toen plotseling het jongste dochtertje luidkeels begon te schreijen; weldra bemerkte men dat er eene speld in de keel vast zat, die toevalliger wijs in het eten was gevallen. Met de grootste moeite slaagde men er in de speld er uit te halen, maar het kind heeft er eene zoo felle koorts van gekregen, dat men voor haar leven vreest.

— Het voor korten tijd van Afrika teruggekeerde vierde linieregement, thans te Aix in garnizoen, telt eene marketentster onder zijne volgelingen, welke haars gelijke niet heeft. Therése Jourdan (zoo is haar naam) is geboren in 1765 te Besançon, kwam in 1797 als marketentster bij het vierde linie-regiment en heeft het tot op het tegenwoordige oogenblik, dus 80 jaren lang, overal vergezeld. Toen de kapitein Patru, met wien zij in den echt was getreden, bij Lützen was gesneuveld, aanvaardde zij weder het beroep van marketentster. Zij is, hoewel 95 jaren oud nog krachtig van ligchaam en opgeruimd van geest en zij geniet een pensioen als officiers-weduwe. Zij heeft de veldtogten in Egypte, Duitschland, Polen, Spanje, Rusland en Afrika medegemaakt.

— De *Salut Public* van Lyon meldt aangaande de teelt van kippen het volgende; „Men schat het verbruik van eijeren in Frankrijk op ongeveer 9 miliarden en 300,000 millioen, zonder die te rekenen, welke worden uitgevoerd of uitgebroeid. Dit getal brengt ongeveer 469,400,000 francs op. Er zijn in Frankrijk nagenoeg 40 millioen kippen en de eijerenteelt levert aan de boeren meer dan 35 pCt. op.

ENGELAND.

— Op zijn jongst uitstapje naar Egypte, bragt prins Alfred van Engeland een bezoek aan den onderkoning Said Pacha. Kort daarna zond deze, ten behoeve van de officieren en manschappen, het volgende geschenk aan boord van de *Euryalus*, het vaartuig, waarop genoemde prins zich bevond: 4 levende ossen; 17,490 pond rundvleesch; 152 schapen; even zoo vele kalkoensche hanen; 1650 kippen; 66,000 brooden; 596 pond boter; 200 pond thee; 1815 pond koffij; 3300 pond suiker; 330 flesschen olie; 396 gallons melk; 1400 pond maccaroni; 200 duiven; 6270 pond rijst; 3000 citroenen; 300 pond rammenas; 8300 eijeren; 560 pond tabak; 1500 uijen; 1000 pond artisjokken; 3000 pond aardappelen; 8300 pond pompoenen; 1300 pond selderij; 170 bosjes peterselie, enz., enz.

— Reeds hebben wij gemeld, dat er geldinzamelingen hebben plaats gehad, ten behoeve van den beroemden boxer Tom

Sayers. De *Birmingham Gazette* verhaalt de volgende, daarop betrekking hebbende, anecdote: Men was overeengekomen, dat niemand meer dan £ 1 zou geven. Toen nu de heer, die zich met de inzameling had belast, bij lord Palmerston kwam, riep deze: »Met het grootste genoegen; schrijf mijn naam met £ 5 in". Toen men hem zeide, dat de gift de som van £ 1 niet mogt overschrijden, antwoordde hij: »Welnu; zoo zult gij £ 1 hebben; doch ik had liever £ 5 gegeven; want Tom Sayers is een fameus dappere vent".

GEMENGDE BERIGTEN.

De *Panama Star* zegt, dat tusschen Nieuw-Grenada en Cuba slavenhandel bestaat. Een groot aantal jongelieden werd onlangs van Aspinwall naar Cuba gezonden, oogenschijnlijk als vrije arbeiders, doch inderdaad als slaven.... Te Bergen op Zoom werd een postiljon, H. van Mierz genaamd, opzettelijk gewond door een hoornblazer der artillerie, Jan Nicolaa genaamd en overleed spoedig aan de gevolgen. Al spoedig bleek dat de ongelukkige het slagtoffer was van eene vergissing... Uit Leipzig luiden de berigten over de boekverkoopers-mis gunstiger dan men verwacht heeft. Zij is niet alleen druk bezocht, maar de afrekening is mede goed afgeloopen. Zelfs uit Oostenrijk geschiedden de betalingen met veel naauwgezetheid.... Den 3 dezer heeft te Stokholm de krooning van koning Karel XV met de traditioneele ceremonien plaats gehad. Na de eedsaflegging heeft de koning eene rede uitgesproken, waarin hij op de noodzakelijkheid gewezen heeft dat de koning en de onderdanen gezamenlijk voortgaan op den weg van vooruitgang.... Uit St. Petersburg wordt gemeld dat prins Gortchakoff, stadhouder des keizers in Polen, eenige maanden in het buitenland zal doorbrengen, en onder anderen ook Nederland zal bezoeken, waar hij de zeebaden zal gebruiken. Hij zal te Warschau ad interim vervangen worden door generaal Paniutine, militair bevelhebber van Warschau.... De wetgeving van Californie heeft eene bill aangenomen, waarbij premien van 60,000 en 40,000 dollars worden toegekend aan de eerste twee maatschappijen, welke telegraaf draden dwars over het Amerikaansche vasteland zullen daarstellen.... Het gerucht houdt zich staande, dat tusschen Frankrijk en Denemarken, werkelijk wegens het sluiten eener alliantie onderhandeld wordt en dat de grondslagen voor dezelve reeds vastgesteld zijn.... Volgens een berigt uit Sebastopol, telt die stad thans 10,000 inwoners (tegen 40,000 vóór de belegering), waaronder 8,000 van het mannelijke geslacht. Met den weder opbouw der stad is thans een aanvang gemaakt.... Den 29sten Maart zijn te New-Orleans ongeveer 50 huizen door brand vernield. De schade wordt op $ 100,000 begroot. Nadere bijzonderheden ontbreken.... Op de stoomboot *Stad Culemborg*, varende tusschen Culemborg en Rotterdam is een allerdroevigst ongeluk gebeurd. Even nadat de boot van Culemborg den 7 Junij was afgevaren, ten ongeveer zes ure, is de ketel gesprongen, waardoor de machinist gedood en twee stokers zwaar gewond werden.... Naar men verneemt hebben de nagelaten betrekkingen der onlangs in Japan zoo jammerlijk vermoorde kapiteins zich reeds tot het ministerie van kolonien gewend, met het verzoek om bij de regering aldaar de noodige stappen te doen tot het verkrijgen eener schadeloosstelling in het belang der weduwen en weezen.... Men spreekt te Arnhem veel van het allerzonderlingst testament van zekere bejaarde dame, onlangs aldaar overleden, waarbij zij verlangt dat haar lijk onthoofd en daarna verbrand worde. Of de uitvoerder van haren laatsten wil aan haar verlangen in dit opzigt zal voldoen, weet men niet.— Te Rijssen, is in den buitengewoon hoogen ouderdom van 104 jaren, overleden zekere Catharina Boerkamp, die eenen geruimen tijd door de Roomsch Katholieke diakonie verpleegd werd. De overledene is nimmer gehuwd geweest en genoot voortdurend tot aan haar overlijden eene goede gezondheid. Zij behield het genot harer zintuigen, doch miste de laatste jaren het gebruik der beenen.

Niettegenstaande den gunstigen invloed van het oprigten van matigheids-vereenigingen, is het verbruik van brandewijn in het afgeloopen jaar in vele Russische gouvernementen zeer toegenomen. In het gouvernement Woronich heeft men 372,395 wedro [1 wedro — 12 kan] meer verbruikt dan vroeger, en in het gouvernement Stavropol 477,928 wed. In de 30 groote Russische gouvernementen heeft men verbruikt 19,838,225 wed. Deze gouvernementen tellen te zamen 35,589,936 bewoners; derhalve komt dit op een halve wedro of zes kan voor elk hoofd der bevolking.... Dezer dagen heeft zich eene deputatie van invloedrijke parlementsleden, ingenieurs enz. naar lord Palmerston begeven, om hem het meermalen besproken plan eener telegrafische verbinding met Amerika over Schotland, IJsland en New-Foundland voor te leggen en hem uit te noodigen, twee of meer gouvernementsschepen met het doen van peilingen voor de geprojecteerde lijn te belasten. Lord Palmerston ontving de deputatie zeer minzaam, doch verklaarde vooralsnog geen bepaalde lastgevingen te kunnen doen, alvorens hij nader met de bijzonderheden van het plan bekend zoude zijn.... In het Fichtelgebergte lag de sneeuw in de helft van de maand Junij nog ter hoogte van 8 voet en is de gemeenschap tusschen de dorpen aldaar bijna geheel afgesneden. In dit jaargetijde is dit voorbeeldeloos.... Aan het station van den spoorweg te Rozendaal gebeurde in Junij jl. bij de aankomst der eerste treinen het volgende ongeluk.... De magazijnmeester van het station, wilde juist over het stationsplein gaan terwijl de locomotieven aan het op en nederrijden waren, en daar hij een weinig aan doofheid leed, hoorde hij waarschijnlijk het gefluit niet van een locomotief, die zich juist bij hem bevond, met het ongelukkig gevolg dat hij omver geworpen en geheel verbrijzeld opgenomen werd. De omgekomene was een braaf oppassend huisvader en laat eene weduwe met verscheidene kinderen na.... Als eene curiositeit wordt medegedeeld, dat onlangs in de algemeene vergadering eener maatschappij op aandeelen te St. Petersburg slechts twee aandeelhouders tegenwoordig waren. De overigen waren volgens de statuten niet geregtigd aan de vergadering deel te nemen; want......het zijn dames! ... Het blijkt dat het vermogen, dat de heer von Bruck achtergelaten heeft, in sommige berigten zeer overdreven is voorgesteld. Eenigen hebben zijn vermogen zelfs geschat op 10 à 14 millioen. Men kan thans zoo goed als stellig aannemen, dat het niet meer dan ruim een half millioen bedraagt.

Ingezonden stukken.

Aan de Redactie van het
Padangsch Nieuws- en Advertentieblad.

Padang, 12 *Augustus* 1860.

M. M.

Met de opname in uw geëerd blad van de volgende regelen zult U oneindig verpligten

Uw Dienstw. Dienaar
X.

Nu eindelijk het slot van het artikel »*Het Gymnasium Willem III* verschenen is, en er dus een geheel is wenschte ik wel een woord over de daarin vervatte stellingen en geuite meeningen te zeggen. —

Zonder den heer *Huisman* in zijne geheele redenering te volgen of eene reeds dikwijls geopende strijd te hervatten, over het al dan niet verkieselijker van privaat onderwijs boven schoolonderwijs, of van onderwijs in Nederland boven dat in Indie, geloof ik dat de Heer *Huisman* zich in zijne beschouwingen wel wat in eenzijdige rigting beweegt, ik zoude haast zeggen in wat ortodoxe rigting. — Een paar punten wil ik dan ook maar hier aanstippen en aan de algemeene opinie bloot geven.

Ik beaam met den Heer H. volkomen dat het Gouvernement de oprigting van, en de voortdurende zorg voor het Gymnasium aan mannen heeft toevertrouwd, van wien men het beste verwachten mag, maar ik had b. v. gaarne gezien dat de Heer H., die veel pædagogische kennis schijnt te hebben, die WARE methode, zoo als hij het noemt, een weinig had toegelicht, te meer daar hij erkent: dat dezelve hoogst moeijelijk is, voortdurend diepe inspanning vereischt en langen tijd geene vruchten schijnt voort te brengen. — Daarom vooral vind ik, dat het »die niet het aanleeren *van alles* »maar de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens ten doel heeft" wel het door die WARE methode te bereiken doel aanwijst maar geenszins die methode zelve.

Ik vind met den geachten schrijver dat de examens wel wat schrikbeelden doen verrijzen, maar vind tevens dat examens en vooral publieke examens thans al zoo weinig in den smaak van ons beschaafd publiek vallen, dat die althans best achterwege kunnen gelaten worden, te meer daar men die zoo langzamerhand als poppenspel is gaan beschouwen, die in plaats van eenen gepasten naijver in de jeugdige harten optewekken maar al te dikwijls afgunst, nijd en haat doen geboren worden; —

Ik juich van ganscher harte de oprigting van het Gymnasium toe en zie er niet even als de heer H. eene opoffering van eenig beginsel door het bestuur in. Ik moet nederig bekennen niet te begrijpen hoe of door het zenden van kinderen of jonge lieden ter opvoeding naar Nederland, Nederland meer Indisch, Indie meer Nederlandsch, ik had liever meer Hollandsch, zal worden; ik had in mijne domheid tot dus verre steeds gedacht dat de bekendheid met Indie in Nederland het meest zal worden bevorderd, door eene *vrije pers*, zoo als die thans in Nederland de koloniale belangen bespreekt en voorts door het verschijnen van werken, zelfs van brochures waarin Indische toestanden naar waarheid beschreven en geschilderd worden, en geloof dat RITTER's *Indische verhalen*, WEITZEL's *Batavia* en, om andere verdienstelijke werken niet eens te noemen, de plaatwerken van *Hardouin*, *van Pers* en *Deeleman* meer bekendheid aan Indie in Nederland gegeven hebben, dan het zenden van twee honderd en meer jongelui zouden doen.— En moet Indie meer Nederlandsch worden, dan dient er eene goed ingerigte Nederlandsche kolonie ergens te bestaan, als *model-kolonie* moeten daar vooral in zijn veel Nederlanders in Nederlandsche toestand, en niet in Nederlandsch-Indische toestand, ik versta door dit laatste, dat die kolonie zoude moeten representeeren eene kleine Nederlandsche stad of gemeente, bestuurd door eenen burgemeester en wethouders of assessoren, die eigen middelen [inkomsten] te besturen heeft, eene vrije pers bezit en die ook nu en dan door politieke onweders kan worden bezocht, b. v. de verkiezingen tot lid van het stedelijk bestuur, het beroepen van een predikant enz. enz. zoo lang zulk een model Nederlandsche gemeente niet door vele dergelijke zal worden gevolg zal Nederlandsch Indie niets Nederlandsch hebben als de naam.

Al voldoet het Gymnasium niet aan het uitgegeven programma, toch wensch ik het alle mogelijke bloei toe en vooral weinig Huismans, die, den kat eerst uit den boom willen kijken zoo als men zegt, maar vooral wensch ik, dat wezenlijk verlichte personen steeds aan het hoofd van die inrigting mogen blijven, dat de leeraren en onderwijzers, « mannen mogen zijn wier hart hoog en warm genoeg klopt om in hunne op hen wachtende betrekkingen, den waren, moeijelijken maar zich langzaam ontwikkelenden weg in te slaan en zich NIET door den strijd met de publieke opinie en daarop volgende beleefde tegenwerking, achteruitzetting of minachting laten ter nederslaan, mannen die NIETS TOEGEVEN en zich volstrekt NIET aan die publieke meening overgeven, mannen die vast zullen staan in hunne overtuiging, die begrijpen zullen dat VOORAL van hen door hunne Indische omgeving, misschien helaas te veel aan den ouden sleur gehecht, *veel*, zeer VEEL zal gevergd worden omdat men in den beginne ALLES op het Gymnasium zal laten aankomen. »

Wordt vervolgd.

Vertrokken personen.

Den 7 Augustus. VIGELIUS *Controleur*, van *Kayoe Tanam* naar *Padang*. Den 10 Aug. Mev. de Wed. DAMMERS en kinderen van *Paya Combo* naar *Padang*.— Den 14 Aug. F. W.MEIJER. *1ste Luit.* van *Padang-Pandjang* naar *Padang*. GODIN. *adsist. Resident* van *Padang* naar *Solok*. — Den 16 Aug. E. CONSTANT. *Artiste* van *Padang-Pandjang* naar *Padang*. — Den 14 Aug. A. BARDOK. *2de Luit.* van *Padang* naar *Padang-Pandjang*.

HANDELSBERIGTEN.

AAN-EN UITVOER te PADANG, van den 4 tot en met den 18 Augustus 1860.

Uitvoer.

Naar Batavia per Ned. schip *Zeelandia* gezagv. *W. Blaakhert.*

228. 73 | 100 pik. ijzer, 60 kelder genever, 44 p. gouddraad, 23 kisten, 4 vaten & 3 balen diverse katoenen goederen & koopmanschappen, 50. 32 | 100 pik. kassia. *P. van Overzee &Co.* 125 corg. Boeg. sarongs, 12 ps. heeren hoeden, 300 fl. voorloop, 200 ps. bl. drills, 160 potjes anjovisch. *H. van Ryckevorsel & Co.* 24 ps. halve laken, 6 kn. paarlen, 1 kist kramerijen, 1044 pik. rotting, 148 pik. zwt. peper, 20 pik. peperstof, 20. 79 | 100 pik. gutta-percha. *Purvis &Co.* 6 zadels, 10 bendie jassen, 8 muurlampen, 225 pik. koffij, 1081. 52 | 100 pik. rotting, 1. 07 | 100 pik. was, 28 cattjes ivoor. *Paine Stricker &Co.* 913. 80 | 100 pik. rotting. *Agent N. H. M.* Een doosje aan boord gebleven lading voor *Nederland.*

Naar Tromon via Singkel per Ned. Ind. schoener *Bangoat.* gezag. *Lim Seng.*

250 pik. rijst. 12 corg. sum. koperslappa, 55 corg. bl. moeris, 20 sts. europ. tjelaas, 25 corg. bat. slendangs, I vat meel, 4 dok. waterglazen, 50 pik. Zwd. ijzer, 500 ps. Sp. matten.

SCHEEPSBERIGTEN.

VERTROKKEN.

Ned. Ind. barkschip *Kasbalhair* gezag. *Said Moh. bin Asegaf* bestemd naar Priaman lading Gouvernement , groot 419 lasten vertrok den 11 dezer.

TER REEDE LIGGENDE SCHEPEN OP HEDEN.

Ned. Z. M. schroefkorvet *Prinses Amelia*	Kapt. Luit. ter zee	*A. J. Kroef.*
Ned. Z. M. schoener *Macassar*	kapt. Luit. ter zee 1ste kl.	*P. Stort*
Ned. Ind. schoener *Padang*	gezagv.	*Sidien*
Eng. schip *Agnes*	«	*John Delmegne*
Ned. ijzeren barkschip *Shanghai*	«	*H. Uitermark.*
Eng. schoener *Telegraph*	«	*Chan Chiam.*
Ned. Ind. barkschip *Nawan Eljosoor*	«	*Monteiro.*

ADVERTENTIEN

** Bevallen van één *ZOON*, vrouwe I. C. CRAMER *Dibbets*. *Palembaijang 9 Augustus 1860.*
Eenige kennisgave.

MUZIJK GEZELSCHAP
te
PADANG.

Dames en Heeren Vereeniging op Vrijdag den 24sten Augustus 1860, in het gebouw der Societeit »DE EENDRAGT", des avonds om 8½ uur.

Namens de directie
De Secretaris,
Middelaer.

LEESKAMER TE PADANG.

Doordien de proefneming om de TIJDSCHRIFTEN en COURANTEN door *leeslijstjes* rond te zenden bewezen heeft dat zulks niet geregeld *kan* gaan, heeft de ondergeteekende de eer HH. abonnées te kennen te geven dat hij van af primo September dezelve weder zal doen *brengen* en *afhalen*, kunnende zij alsdan op eene accurate bezorging staat maken.

Padang, 17 *Augustus* 1860. R. H. VAN WIJK Rzn.

Voor elk artikel in deze Courant voorkomende, stelt zich verantwoordelijk voor de wet
R. H. VAN WIJK Rzn.

Gedrukt te *Padang* bij R. H. van WIJK Rzn.

// BIJVOEGSEL
behoorende tot het
PADANGSCH
NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.
van ZATURDAG den 18 Augustus 1860. No. 33.

ADVERTENTIEN.

a Contant.
BOTER per vaatje ƒ 15. — GENEVER per kelder ƒ 14. — WIJN, puike fransche kistwijn per 4 dozijn ƒ 42. — MALAGA WIJN per 12 halve flesjes ƒ 14. — ENGELSCH BIER per 4 dozijn ƒ 32. bij

H. van RIJCKEVORSEL & Co.

Met toestemming van den WelEdG. Heer Ads. Resident van PADANG.

Groote Soirée amusante
te geven door
E. CONSTANT.
Op MAANDAG den 20 Augustus
in het lokaal van de Societeit "EENDRAGT" ***hetwelk hem daartoe voor deze gelegenheid is afgestaan.***

PROGRAMMA.

Eerste Gedeelte.

12 *GOOCHELTOEREN, physique amusante, toeren met kaarten enz. enz.*

PAUZE.

Tweede Gedeelte.

L'AIR DE FIGARRO du BARBIER DE SEVILLE.
LE DOCTEUR ISAMBART.

Derde Gedeelte.

12 *GOOCHELTOEREN, physique amusante, toeren met kaarten enz. enz.*

AANVANG TEN 8 URE PRECIES.

PRIJZEN DER PLAATSEN:

Een Heer of Dame . . . . ƒ 3.—
Een Kind . . . . » 1.50.

Entrée billetten zijn verkrijgbaar de dag der voorstelling tot een ure voormiddags in het logement alhier.

☞ *De Heer CONSTANT geeft kennis dat hij verschillende NIEUWE GOOCHELTOEREN zal uitvoeren.*

Gedrukt te *Padang* bij R. H. van WIJK Rzn

Ik beaam met den Heer H. volkomen dat het Gouvernement de oprigting van, en de voortdurende zorg voor het Gymnasium aan mannen heeft toevertrouwd, van wien men het beste verwachten mag, maar ik had b. v. gaarne gezien dat de Heer H., die veel pædagogische kennis schijnt te hebben, die WARE methode, zoo als hij het noemt, een weinig had toegelicht, te meer daar hij erkent: dat dezelve hoogst moeijelijk is, voortdurend diepe inspanning vereischt en langen tijd geene vruchten schijnt voort te brengen. — Daarom vooral vind ik, dat het »die niet het aanleeren *van alles* »maar de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens ten doel heeft" wel het door die WARE methode te bereiken doel aanwijst maar geenszins die methode zelve.

Ik vind met den geachten schrijver dat de examens wel wat schrikbeelden doen verrijzen, maar vind tevens dat examens en vooral publieke examens thans al zoo weinig in den smaak van ons beschaafd publiek vallen, dat die althans best achterwege kunnen gelaten worden, te meer daar men die zoo langzamerhand als poppenspel is gaan beschouwen, die in plaats van eenen gepasten naijver in de jeugdige harten optewekken maar al te dikwijls afgunst, nijd en haat doen geboren worden; —

Ik juich van ganscher harte de oprigting van het Gymnasium toe en zie er niet even als de heer H. eene opoffering van eenig beginsel door het bestuur in. Ik moet nederig bekennen niet te begrijpen hoe of door het zenden van kinderen of jonge lieden ter opvoeding naar Nederland, Nederland meer Indisch, Indie meer Nederlandsch, ik had liever meer Hollandsch, zal worden; ik had in mijne domheid tot dus verre steeds gedacht dat de bekendheid met Indie in Nederland het meest zal worden bevorderd, door eene *vrije pers*, zoo als die thans in Nederland de koloniale belangen bespreekt en voorts door het verschijnen van werken, zelfs van brochures waarin Indische toestanden naar waarheid beschreven en geschilderd worden, en geloof dat RITTER's *Indische verhalen*, WEITZEL's *Batavia* en, om andere verdienstelijke werken niet eens te noemen, de plaatwerken van *Hardouin*, *van Pers* en *Deeleman* meer bekendheid aan Indie in Nederland gegeven hebben, dan het zenden van twee honderd en meer jongelui zouden doen.— En moet Indie meer Nederlandsch worden, dan dient er eene goed ingerigte Nederlandsche kolonie ergens te bestaan, als *model-kolonie* moeten daar vooral in zijn veel Nederlanders in Nederlandsche toestand, en niet in Nederlandsch Indische toestand, ik versta door dit laatste, dat die kolonie zoude moeten representeeren eene kleine Nederlandsche stad of gemeente, bestuurd door eenen burgemeester en wethouders of assessoren, die eigen middelen [inkomsten] te besturen heeft, eene vrije pers bezit en die ook nu en dan door politieke onweders kan worden bezocht, b. v. de verkiezingen tot lid van het stedelijk bestuur, het beroepen van een predikant enz. enz. zoo lang zulk een model Nederlandsche gemeente niet door vele dergelijke zal worden gevolg zal Nederlandsch Indie niets Nederlandsch hebben als de naam.

Al voldoet het Gymnasium niet aan het uitgegeven programma, toch wensch ik het alle mogelijke bloei toe en vooral weinig Huismans, die, den kat eerst uit den boom willen kijken zoo als men zegt, maar vooral wensch ik, dat wezenlijk verlichte personen steeds aan het hoofd van die inrigting mogen blijven, dat de leeraren en onderwijzers, « mannen mogen zijn wier hart hoog en warm genoeg klopt om in hunne op hen wachtende betrekkingen, den waren, moeijelijken maar zich langzaam ontwikkelenden weg in te slaan en zich NIET door den strijd met de publieke opinie en daarop volgende beleefde tegenwerking, achteruitzetting of minachting laten ter nederslaan, mannen die NIETS TOEGEVEN en zich volstrekt NIET aan die publieke meening overgeven, mannen die vast zullen staan in hunne overtuiging, die begrijpen zullen dat VOORAL van hen door hunne Indische omgeving, misschien helaas te veel aan den ouden sleur gehecht, *veel*, zeer VEEL zal gevergd worden omdat men in den beginne ALLES op het Gymnasium zal laten aankomen. »

Wordt vervolgd.

Vertrokken personen.

Den 7 Augustus. VIGELIUS *Controleur*, van *Kayoe Tanam* naar *Padang*. Den 10 Aug. Mev. de Wed. DAMMERS en kinderen van *Paya Combo* naar *Padang*.— Den 14 Aug. F. W. MEIJER. *1ste Luit.* van *Padang-Pandjang* naar *Padang*. GODIN- *adsist. Resident* van *Padang* naar *Solok*. — Den 16 Aug. E. CONSTANT. *Artiste* van *Padang-Pandjang* naar *Padang*. — Den 14 Aug. A. BARDOK. *2de Luit.* van *Padang* naar *Padang-Pandjang*.

HANDELSBERIGTEN.

AAN-EN UITVOER te PADANG, van den 4 tot en met den 18 Augustus 1860.

Uitvoer.

Naar Batavia per Ned. schip *Zeelandia* gezagv. *W. Blaakhert.*

228. 73 | 100 pik. ijzer, 60 kelder genever, 44 p. gouddraad, 23 kisten, 4 vaten & 3 balen diverse katoenen goederen & koopmanschappen, 50. 32 | 100 pik. kassia. *P. van Overzee &Co.* 125 corg. Boeg. sarongs, 12 ps. heeren hoeden, 300 fl. voorloop, 200 ps. bl. drills, 160 potjes anjovisch. *H. van Ryckevorsel & Co.* 24 ps. halve laken, 6 kn. paarlen, 1 kist kramerijen, 1044 pik. rotting, 148 pik. zwt. peper, 20 pik. peperstof, 20. 79 | 100 pik. gutta-percha. *Purvis &Co.* 6 zadels, 10 bendie jassen, 8 muurlampen, 225 pik. koffij, 1081. 52 | 100 pik. rotting, 1. 07 | 100 pik. was, 28 cattjes ivoor. *Paine Stricker &Co.* 913. 80 | 100 pik. rotting. *Agent N. H. M.* Een doosje aan boord gebleven lading voor *Nederland.*

Naar Tromon via Singkel per Ned. Ind. schoener *Bangoat.* gezag. *Lim Seng.*

250 pik. rijst. 12 corg. sum. koperslappa, 55 corg. bl. moeris, 20 sts. europ. tjelaas, 25 corg. bat. slendangs, I vat meel, 4 doz. waterglazen, 50 pik. Zwd. ijzer, 500 ps. Sp. matten.

SCHEEPSBERIGTEN.

VERTROKKEN.

Ned. Ind. barkschip *Kasbalhair* gezag. *Said Moh. bin Asegaf* bestemd naar Priaman lading Gouvernement , groot 419 lasten vertrok den 11 dezer.

TER REEDE LIGGENDE SCHEPEN OP HEDEN.

Ned. Z. M. schroefkorvet *Prinses Amelia*	Kapt. Luit. ter zee	*A. J. Kroef.*
Ned. Z. M. schoener *Macassar*	kapt. Luit. ter zee 1ste kl.	*P. Stort*
Ned. Ind. schoener *Padang*	gezagv.	*Sidien*
Eng. schip *Agnes*	«	*John Delmegne*
Ned. ijzeren barkschip *Shanghai*	«	*H. Uitermark.*
Eng. schoener *Telegraph*	«	*Chan Chiam.*
Ned. Ind. barkschip *Nawan Eljosoor*	«	*Monteiro.*

ADVERTENTIEN

*** Bevallen van één *ZOON*, vrouwe I. C. CRAMER *Dibbets*.
Palembaijang 9 Augustus 1860.
Eenige kennisgave.

MUZIJK GEZELSCHAP
te
PADANG.

Dames en Heeren Vereeniging op Vrijdag den 24sten Augustus 1860, in het gebouw der Societeit »DE EENDRAGT", des avonds om $8^1/_2$ uur.

Namens de directie
De Secretaris,
Middelaer.

LEESKAMER TE PADANG.

Doordien de proefneming om de TIJDSCHRIFTEN en COURANTEN door *leeslijstjes* rond te zenden bewezen heeft dat zulks niet geregeld *kan* gaan, heeft de ondergeteekende de eer HH. abonnées te kennen te geven dat hij van af primo September dezelve weder zal doen *brengen* en *afhalen*, kunnende zij alsdan op eene accurate bezorging staat maken.

Padang, 17 *Augustus* 1860. R. H. VAN WIJK Rzn.

Voor elk artikel in deze Courant voorkomende, stelt zich verantwoordelijk voor de wet

R. H. VAN WIJK Rzn.

Gedrukt te *Padang* bij R. H. van WIJK Rzn.

BIJVOEGSEL

behoorende tot het

PADANGSCH

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

van ZATURDAG den 18 Augustus 1860. No. 33.

ADVERTENTIEN.

a Contant.

BOTER per vaatje *f* 15. — GENEVER per kelder *f* 14. — WIJN, puike fransche kistwijn per 4 dozijn *f* 42. — MALAGA WIJN per 12 halve flesjes *f* 14. — ENGELSCH BIER per 4 dozijn *f* 32. bij

H. van RIJCKEVORSEL & Co.

Met toestemming van den WelEdG. Heer Ads. Resident van PADANG.

Groote Soirée amusante

te geven door

E. CONSTANT.

Op MAANDAG den 20 Augustus

in het lokaal van de Societeit « EENDRAGT »

hetwelk hem daartoe voor deze gelegenheid is afgestaan.

PROGRAMMA.

Eerste Gedeelte.

12 *GOOCHELTOEREN, physique amusante, toeren met kaarten enz. enz.*

PAUZE.

Tweede Gedeelte.

L' AIR DE FIGARRO du BARBIER DE SEVILLE.

LE DOCTEUR ISAMBART.

Derde Gedeelte.

12 *GOOCHELTOEREN, physique amusante, toeren met kaarten enz. enz.*

AANVANG TEN 8 URE PRECIES.

PRIJZEN DER PLAATSEN:

Een Heer of Dame . . . . *f* 5.—

Een Kind . . . . » 1.50.

Entrée billetten zijn verkrijgbaar de dag der voorstelling tot een ure voormiddags in het logement alhier.

☞ *De Heer CONSTANT geeft kennis dat hij verschillende NIEUWE GOOCHELTOEREN zal uitvoeren.*

Gedrukt te *Padang* bij R. H. van WIJK Rzn